

Κεφάλαιο 1

1. Τι είναι μουσική

Αν κάποιος μας ρωτούσε τι είναι μουσική θα δυσκολευόμασταν πολύ να δώσουμε μία γρήγορη απάντηση, διότι στην πραγματικότητα η μουσική δεν είναι μία ύπαρξη αλλά ένας ολόκληρος κόσμος! Θα λέγαμε πως μουσική είναι ο κόσμος των ήχων μέσα στον οποίο δημιουργούνται εκφράσεις, νοήματα και συναισθήματα που δεν θα μπορούσαν να ειπωθούν με τις λέξεις καμίας γλώσσας πάνω στη γη. Μέσα σ αυτόν λοιπόν τον κόσμο που έχει αναπτύξει τη δική του γλώσσα επικοινωνίας μεγάλωσαν αιώνες τώρα τα πιο σπουδαία αριστουργήματα που θα μπορούσε να συλλάβει ποτέ ο ανθρώπινος νους.

Τα βασικά συστατικά του κόσμου της μουσικής είναι η μελωδία, ο ρυθμός και το χρώμα του ήχου. Τη μελωδία μπορεί πολύ εύκολα να την αναγνωρίσει οποιοσδήποτε ακόμη κι αν δεν γνωρίζει ουσιαστικά πράγματα για τη μουσική. Η μελωδία είναι με λίγα λόγια, το τραγούδι! Είναι ίσως το πιο εύκολο πράγμα που μπορεί να διατυπωθεί στο μυαλό μας όταν ακούσουμε μία μουσική. Η μελωδία χαρακτηρίζει το ύφος της μουσικής και μας κάνει να αισθανόμαστε χαρά ή λύπη ανάλογα με την έκφραση που έχει στο άκουσμα της. Το ίδιο συμβαίνει και με τον ρυθμό που εύκολα διακρίνεται μέσα σε ένα μουσικό έργο. Ο ρυθμός μας δίνει έναν ξεκάθαρο παλμό στη μουσική και καθώς συνδέεται με τη μελωδία έχει τη δύναμη να της δίνει ακόμα περισσότερα νοήματα. Αυτό που είναι πιο δύσκολο να αναγνωρίσει κανείς σε μία μουσική δημιουργία είναι τα χρώματα των ήχων. Τα χρώματα των ήχων μπορούν να είναι απεριόριστα όσα και τα χρώματα του ουρανού από την αρχή της μέρας μέχρι το τέλος της. Τα χρώματα των ήχων δημιουργούνται από τον τρόπο που συνδυάζονται τα μουσικά όργανα μεταξύ τους. Τα όργανα όπως το βιολί, η βιόλα, το βιολοντσέλο, το κοντραμπάσο, το φλάουτο, το όμποε, το κλαρινέτο, το φαγκότο, το κόρνο, η τρομπέτα, το τρομπόνι, η τούμπα, τα τύμπανα, το βιμπράφωνο, η άρπα και το πιάνο μπορούν να δημιουργήσουν άπειρους συνδυασμούς καθώς ακούγονται μέσα σε μία μουσική κι έτσι να προκαλέσουν έναν πλούτο χρωμάτων που δύσκολα μπορούμε να ξεχωρίσουμε αλλά πολύ εύκολα μπορούμε να εντυπωσιαστούμε από αυτά!

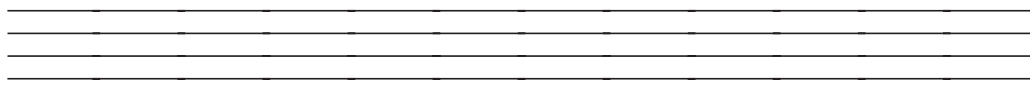
Η μουσική χωρίζεται σε διάφορα είδη ανάλογα με το ύφος και το περιεχόμενο της. Υπάρχει η παραδοσιακή, η κλασική, η τζαζ, η ποπ, η λαϊκή, η έντεχνη και η σύγχρονη μουσική. Παρόλα αυτά όλα τα είδη της μουσικής όσο κι αν φαίνεται ότι διαφέρουν μεταξύ τους, όλα χρησιμοποιούν τις ίδιες νότες και γράφονται με τον ίδιο τρόπο στο πεντάγραμμο. Στα επόμενα κεφάλαια θα μάθουμε όλα τα βασικά συστατικά που χρειάζεται ένας μουσικός για να γράψει και να διαβάσει μουσική.

Κεφάλαιο 2

2. Το πεντάγραμμο και οι νότες

Η μουσική γράφεται στο πεντάγραμμο και συμβολίζεται με τις νότες που υπάρχουν μέσα ή έξω από αυτό. Το πεντάγραμμο αποτελείται από πέντε γραμμές οι οποίες βρίσκονται οριζόντια η μία κάτω από την άλλη. Μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι κάθε γραμμή απέχει μία μικρή απόσταση από την επόμενη γραμμή. **Η απόσταση μεταξύ δύο γραμμών του πενταγράμμου ονομάζεται διάστημα.** Εύκολα μπορούμε να δούμε στην παρακάτω εικόνα ότι το πεντάγραμμο περιέχει πέντε γραμμές και τέσσερα διαστήματα.

2.1 Το κλειδί του σολ

Για να μπορέσουμε να διαβάσουμε τις νότες θα χρειαστούμε ένα μουσικό κλειδί! Υπάρχουν πολλά μουσικά κλειδιά που θα μας βοηθήσουν σε αυτό αλλά ας αρχίσουμε με το κλειδί του σολ. Το κλειδί του σολ όπως μπορούμε να δούμε στην παρακάτω εικόνα ξεκινάει από τη δεύτερη γραμμή και στη συνέχεια απλώνεται σε όλο το πεντάγραμμο. Το σχήμα του είναι πολύ ιδιαίτερο και στην αρχή μοιάζει με το σχήμα ενός κυκλικού κοχυλιού, έπειτα θυμίζει τον αριθμό έξι και στο τέλος καταλήγει στη δική του μοναδική μορφή. Το ονομάζουμε κλειδί του σολ διότι ξεκινάει από τη δεύτερη γραμμή του πενταγράμμου στην οποία γράφεται η νότα σολ.

Όταν μία νότα γράφεται στα ψηλότερα σημεία του πενταγράμμου τότε λέμε ότι η νότα αυτή βρίσκεται σε **ψηλό τονικό ύψος**. Αντίθετα όταν η νότα γράφεται στα χαμηλότερα σημεία του πενταγράμμου τότε λέμε ότι βρίσκεται σε **χαμηλό τονικό ύψος**. Κυκλώστε τις νότες που βρίσκονται σε χαμηλό τονικό ύψος.

Στη συνέχεια κυκλώστε τις νότες που βρίσκονται σε ψηλό τονικό ύψος.

Όσο κατεβαίνουμε σε τονικό ύψος και βγαίνουμε έξω από το πεντάγραμμο το χρώμα του ήχου γίνεται πιο σκοτεινό. Αντίθετα, το χρώμα του ήχου στα ψηλά τονικά ύψη μετατρέπεται σε πιο λαμπερό.

Ακούστε τις διαφορές στο πιάνο που βρίσκεται στην τάξη σας!

Δοκιμάστε να παίζετε ψηλά και χαμηλά τονικά ύψη στο δικό σας όργανο!